

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра української літератури

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Література Буковини (II пол. XIX ст.)»

Вибіркова

Освітньо-професійна програма **Українська мова та література**

Спеціальність **014 Середня освіта (Українська мова та література)**

Галузь знань **01 Освіта**

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Філологічний факультет

Мова навчання **українська**

Розробник: Попович Олександр Орестович – доцент кафедри української літератури, кандидат філологічних наук, доцент

Профайл викладача [Олександр Попович](#)

Контактний тел. 584836; 0664555741

E-mail: olpopovych@ukr.net

Сторінка курсу в Moodl: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=878>

Консультації:

Очні консультації: згідно з графіком

понеділок – 14:30-15:30

Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Література Буковини II пол. XIX ст.» покликана дати здобувачам освіти знання про початки українського літературного процесу на Буковині. Зокрема курс передбачає вивчення життя і творчості Юрія Федьковича, братів Сидора та Григорія Воробкевичів, Омеляна Поповича. Таким чином курс передбачає розширити та поглибити знання про український літературний процес другої половини XIX століття в цілому. Водночас передбачено зацентрувати увагу на маловідомих сторінках суспільно-історичних обставин краю, в яких відбувався розвиток літературного процесу.

2. Мета курсу полягає у формуванні в студентів глибокого розуміння основних тенденцій розвитку української літератури на Україні в II-й половині XIX ст. в цілому і на Буковині зокрема. Програма передбачає вивчення життєвого і творчого шляху видатних українських письменників буковинського краю та освоєння сюжетів, образів, художньо-стильових особливостей їх творчої спадщини.

Перевага вибіркової дисципліни полягає в тому, що здобувачі освіти можуть отримати системні поглиблені знання на лекційних і практичних заняттях про зародження та розвиток української літератури на Буковині в другій половині XIX ст. з урахуванням родових систем поезії, прози, драматургії, провідних їх жанрів, а також специфіки політичного та духовного життя в краї на той час; з'ясувати маловідомі сторінки з літературного життя краю, які можуть стати в майбутньому об'єктами наукових студій

3. Пререквізити. Ефективному засвоєнню навчальної дисципліни сприяють попередньо вивчені обов'язкові компоненти освітньої програми: «Вступ до літературознавства», «Історія української літератури (давня)», «Український фольклор», «Актуальні питання історії та культури України», «Зарубіжна література» тощо.

Постреквізити. «Історія української літератури (II пол. XIX ст.)», «Література Буковини кінця XIX – початку XX ст.».

4. Результати навчання: У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких **компетентностей**:

Фахові:

ФК 5. Розуміння особливостей історико-літературного процесу, основних закономірностей історичного розвитку українського літературознавства у світовому контексті, уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій в сучасному суспільстві.

ФК 6. Володіння теоретичними основами аналізу художнього тексту; знання принципів, методів, способів і прийомів аналізу художніх текстів різних

родів і жанрів; вміння здійснювати цілісний, композиційний, проблемно-тематичний та структурно-стильовий аналіз художніх текстів.

ФК 7. Вміння порівнювати різні явища літературного процесу, літературні стилі; застосовувати різні методи літературознавчого аналізу в науковому дослідженні, володіти сучасними літературознавчими термінами та поняттями.

Програмні результати навчання:

ПРН 18. Аналізувати й інтерпретувати художні твори української та зарубіжної літератур й усної народної творчості.

ПРН 20. Здійснювати літературознавчий аналіз текстів різноманітних жанрів, володіти основними поняттями, концепціями і фактами сучасного літературознавства, вільно оперувати літературознавчим матеріалом та термінологією.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 1. Юрій Федькович – зачинатель нової української літератури на Буковині											
Тема 1. Вступ. Суспільно-історичні умови розвитку української літератури Буковини від найдавніших часів до 1918 року.	14	2	4			8	15	1	1			13
Тема 2. Життя та творчий шлях Юрія Федьковича.	14	4	4			6	15	1	1			13
Тема 3. Прозова творчість Юрія Федьковича	14	4	4			6	15	1	1			13
Тема 4. Драматургія Юрія Федьковича.	14	4	4			6	15	1	1			13
Разом за ЗМ1	56	14	16			26	60	4	4			52
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 2. Наступники Ю.Федьковича в українській літературі Буковини II пол. XIX століття.											

Тема 5. Творчість братів Сидора та Григорія Воробкевичів.	16	4	4			8	15	1	1			13
Тема 6. Проза Сидора Воробкевича.	16	4	4			8	15	1	1			13
Тема 7. Драматургія Сидора Воробкевича.	16	4	2			10	15	1	1			13
Тема 8. Життя і творчість Омеляна Поповича.	16	4	4			8	15	1	1			13
Разом за ЗМ 2	64	16	14			34	60	4	4			52
Усього годин	120	30	30			60	120	8	8			104

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми	К-сть год./ к-сть балів
1	Культурне життя і освіта на Буковині за молдавського періоду. Буковина як окремий край Австрії: національне відродження Буковини (культурно-національне життя українців краю).	4/2
2	Роль О.Маковея у вивченні життєпису Юрія Федьковича; Законспектувати статтю І.Франка «Молодий вік Осипа Федьковича».	4/2
3	Сучасні буковинські літературознавці про Юрія Федьковича.	4/2
4	Мотиви лірики Юрія Федьковича. Фольклор у поезії Юрія Федьковича.	3/2
5	Образи ватажків селянського руху в баладах «Юрій Гінда» та «Шипітські берези».	3/2
6	Казки Юрія Федьковича, що постали на ґрунті фольклору. Казки Ю.Федьковича літературного походження.	3/2
7	Фольклорні мотиви у прозі Ю.Федьковича. Законспектувати статтю Лесі Українки «Малорусские писатели на Буковине».	3/2
8	М.Драгоманов, І.Франко, О.Колесса про драматургію Юрія Федьковича.	3/2
9	Драматургія Юрія Федьковича на театральних підмостках.	3/2
10	О.Маковей – дослідник та видавець творів С.Воробкевича. Іван Франко про Сидора Воробкевича.	4/2
11	Історична тематика в ліро-епічній творчості Сидора Воробкевича.	3/2
12.	Проблематика нарисів С.Воробкевича. Гумористична проза С.Воробкевича.	3/2
13.	Оцінка прозової спадщини С. Воробкевича у літературній критиці.	3/2
14.	Сидір Воробкевич і театральне життя Буковини в II половині	3/2

	XIX ст..	
15.	Доля творчого доробку Григорія Воробкевича.	3/2
16.	Роль Омеляна Поповича в духовному відродженні Буковини.	3/2
17.	Омелян Попович – дослідник українського літературного процесу.	4/2
18.	Омелян Попович – редактор і видавець буковинських календарів.	4/2

Кожне із завдань самостійної роботи виконується у формі письмової роботи і оцінюється максимально в 2 бали. Аудиторна робота оцінюється в 3 бали.

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Зазначаються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів.

При викладанні дисципліни використовуються *освітні технології*, які:

а) спрямовані на особу учасника навчального процесу (особистісно орієнтована технологія навчання) з використанням технологій розвивального навчання; інтерактивних технологій колективно-групового навчання, ситуативного моделювання, опрацювання дискусійних питань;

б) спрямовані активізувати та інтенсифікувати діяльність студентів (дослідницькі технології, технології проблемного навчання, технології самоосвіти);

в) освітні технології модульного навчання.

Запропоновані технології навчання передбачають використання таких методів:

Організація навчально-пізнавальної діяльності; пояснювально-ілюстративний метод; проблемний виклад матеріалу; метод бесіди; узагальнення та інтерпретація художніх явищ; Моделювання проблемних ситуацій щодо аналізу та розуміння певних художніх явищ; аналітичний метод; дослідження та опрацювання наукових джерел.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Види контролю

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- проекти (дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю:

поточний контроль – усна відповідь, письмова відповідь, тестування;
підсумковий контроль – залік.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка А (90 - 100 балів) або „**відмінно**” (зараховано) виставляється за відповідь, яка містить вичерпне розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади, які дозволяють судити про повноту уявлень студента з поставленого питання. Відповідь повинна бути викладена літературною, багатою мовою, містити посилання на наукові та методичні джерела з порушених проблем. Рівень компетентності студента високий (творчий).

Оцінка В (80 - 89 балів) або „**дуже добре**” (зараховано) виставляється за відповідь, яка містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, що містяться в білеті, скорочену аргументацію головних положень, допущено незначні порушення в послідовності викладу матеріалу. Рівень компетентності достатній (конструктивно-варіативний).

Оцінка С (70 - 79 балів) або „**добре**” (зараховано) виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне висвітлення запитань білета, відсутня аргументація головних положень, допущено порушення у послідовності викладу матеріалу. У відповіді допускаються стилістичні помилки. Крім того, таким балом може бути оцінений студент, який протягом семестру не виявляв відповідних знань з даного курсу, але на заліку успішно відповів на поставлені теоретичні та практичного характеру завдання. Рівень компетентності достатній (конструктивно-варіативний).

Оцінка D (60 - 69 бали) або „**задовільно**” (зараховано) виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, поверхово аргументує основні положення відповіді, допускає порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, не підкріплює теоретичні положення прикладами. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання. Рівень компетентності середній (репродуктивний).

Оцінка Е (50 - 59 балів) або „**достатньо**”(зараховано) виставляється за відповідь, яка містить неповне висвітлення усіх запитань або за незнання окремого питання із загальної кількості поставлених. При відповіді допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу. Студент не може відтворити основні теоретичні положення, але наводить окремі приклади. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання. Рівень компетентності середній (репродуктивний).

Оцінка FX (35-49 балів) або „незадовільно” (незараховано) виставляється у разі, коли студентом на протязі навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі і він не може бути допущеним до складання заліку. У випадку, якщо студент допущений, але його відповідь на заліку містить неправильне висвітлення поставлених питань, помилкову аргументацію, допускаються помилкові умовиводи, неправильне посилення на факти та їхнє тлумачення, мова містить суржик, він також може бути оцінений незадовільно. Рівень компетентності низький (рецептивно-продуктивний).

Оцінка F (1-34 балів) або „незадовільно” (незараховано) виставляється у разі, коли студентом на протязі навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але відповісти на поставлені запитання на заліку він не може або відповідає неправильно, а також не може дати відповідь на жодне із поставлених додаткових запитань, така відповідь оцінюється незадовільно. Рівень компетентності низький (рецептивно-продуктивний).

8. Рекомендована література – основна

1. Богайчук М. А. Література і мистецтво Буковини в іменах. Чернівці : Букрек, 2005. 311 с.
2. Бурбан В. Образки і силуети. Статті, нариси, есе. К.: «Сільські вісті», 2020. 368 с.
3. Історія української літератури ХІХ століття. 70-90-ті роки : у 2-х кн. / за ред. О. Гнідан. Кн. І. К. : Вища школа, 2002. 576 с.
4. Історія української літератури ХІХ століття : у 2-х кн. / за ред. М. Жулинського. К. : Либідь, 2006. Кн. 2. 711 с.
5. Історія української літератури: У 12 т. К.: Наук. думка, 2020. Т.7. Кн.1 / Наук. редактор Л. Мороз. 532 с.; Кн.2. 2021.
6. Історія української літератури: У 12 т. К.: Наук. думка, 2021. Т.7. Література 80-90-х років ХІХ століття. Кн.2 / Наук. редактор Л. Мороз.
7. Історія української літератури: У 12 т. К.: Наук. думка, 2022.Т.6. Література ХІХ століття (1857-1870-ті роки) / Наук. редактор М. Бондар. 1080 с.
8. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст.: У 10 т. К.: ВЦ «Академія», 2013. Т.1. 512 с.; Т.2. 624 с.
9. Пасько І. Література рідного краю в школі: значення і підходи (докладна аналітика) // <https://nus.org.ua/articles/literatura-ridnogo-krayu-v-shkoli-problemy-znachennya-i-pidhody-dokladna-analytyka/>
10. Письменники Буковини : хрестоматія: у 2-х ч. / за ред. Б. Мельничука, М. Юрійчука. Ч. І. Чернівці : Прут, 2001. 799 с.
- 11.Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі. К. : ВЦ «Академія», 2013. 312 с.

Допоміжна

1. Антофійчук В. Буковинські образки. Статті, передмови, рецензії, спогади. Бухарест : «RCR Editorial», 2020. 352 с.
2. Бабич Н. Педагогічна іпостась братів Сидора і Григорія Воробкевичів. 15 не останніх із могікан. Педагоги і вчені Буковини другої половини ХІХ – початку ХХ століття. Чернівці : Букрек, 2010. С.19-36.
3. Бурбан В. «Буковинський соловій» (Юрій Федькович). *Образки і силуети*. К.: «Сільські вісті», 2020. С. 92-95.
4. Бурбан В. Сидір Воробкевич і брат його, Григорій. *Образки і силуети*. К.: «Сільські вісті», 2020. С. 96-99.
5. Гречанюк Ю. Історична проза Сидора Воробкевича. Буковинський журнал. 2001. Ч. 1-2.
6. Демочко К. Мистецька Буковина. Чернівці : Книги – ХХІ, 2008. 336с.
7. Добржанський О., Макар Ю., Масан О. Хотинщина. Історичний нарис. Чернівці : «Молодий буковинець», 2002. 463 с.
8. Канюк С. Твори. Оповідання, новели, ескізи, повість, поезії / Упорядк. та предм. канд. філол. наук О.Меленчук. Чернівці : Букрек, 2020. 264 с.
9. Кідещук І. Сидір Воробкевич – видатна постать буковинської культури. Клич висот. Проза, літературна критика, публіцистика. Чернівці: Золоті литаври, 2011. 312 с.
10. Ковалець Л. «Нема світла понад рідне»: образ Буковини в художньому осягненні Юрія Федьковича. *Слово і Час*. 2016. №1. С.3-12.
11. Ковалець Л. М. Духовна спадщина від Євгенії Ярошинської : [вступна стаття]. *Ярошинська Є. Найдорожчий скарб*. Чернівці : Золоті литаври, 2007. С. 5-11.
12. Ковалець Л. Новознайдений спогад про Юрія Федьковича. *Слово і Час*. 2022. №3. С.100-108.
13. Ковалець Л. Педагогічна діяльність Юрія Федьковича як соціальний і моральний феномен. *Рідна школа*. 2009. Ч. 4. С. 70-73.
14. Ковалець Л. Про Євгенію Ярошинську та її «Перекинчики». Спроба цілісного прочитання. *Ярошинська Євгенія. Перекинчики*. Чернівці: ЧНУ, 2020. С.4-24.
15. Ковалець Л. Сторінками життя і творчості Юрія Федьковича : навч. посібник. Чернівці : Рута, 2005. 165 с.
16. Ковалець Л. Читаючи вірш Юрія Федьковича „Пречиста Діво, радуйся, Маріє!”. *Українська мова і література в школі*. 2005. Ч. 11. С. 18-20.
17. Ковалець Л. Юрій Федькович. Історія розвитку творчої індивідуальності письменника. К. : ВЦ „Академія”, 2011. 434 с.
18. Ковалець Л. Творчість Юрія Федьковича у висвітленні західноукраїнської періодики початку ХХ ст. // <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2231>

- 19.Ковалець Л. Новознайдений спогад про Юрія Федьковича. *Слово і Час*. 2022. №3. С.100-107.
- 20.Ковалець Л. Богдан Лепкий про Юрія Федьковича та Ольгу Кобилянську // «Колисав мою колиску вітер рідного Поділля»: творчий феномен Богдана Лепкого (до 150-річчя від дня народження українського митця). Збірник тез міжнародної наукової конференції. 09-10 листопада 2022 року. Тернопіль, 2022. С.64-67.
- 21.Маковей О. Життєпис Осипа Юрія Гординського-Федьковича / за ред. Б. І. Мельничука, Л. М. Ковалець, О. В. Добржанського, К. М. Лук'янюка / Осип Маковей. Чернівці : Золоті литаври, 2005. 432 с.
- 22.Мельничук Б. Життєписний монумент Буковинському Соловієві : [передмова]. Маковей О. Життєпис Осипа Юрія Гординського-Федьковича / за ред. Б. І. Мельничука, Л. М. Ковалець, О. В. Добржанського, К. М. Лук'янюка / Осип Маковей. Чернівці : Золоті литаври, 2005. С.3-14.
- 23.Мельничук Б. Поріднений з Буковиною. Чернівці : Рута, 2007. 80 с.
- 24.Мельничук Б. Сидір Воробкевич у художній літературі. (До 180-річчя від дня народження видатного письменника й композитора). *Буковинський журнал*. 2016. №3-4. С.88-97.
- 25.Мельничук Б. Бібліографічний покажчик. Чернівці: Букрек, 2020. 264 с.
- 26.Никоненко П. Буковинський жайвір. Чернівці-Ніжин, 2011. 324с.
- 27.Никоненко П., Юрійчук М. Сидір Воробкевич : життя і творчість. Чернівці : Рута, 2003. 208 с.
- 28.Никоненко П.М. Буковинський жайвір. Сторінки життєпису Сидора Воробкевича. Чернівці-Ніжин, 2016. 240 с.
- 29.Пенішкевич О. І. Розвиток українського шкільництва на Буковині (XVIII – початок XX століття). Чернівці, 2002. С. 314-326.
- 30.Попович О. Осип Маковей – критик та історик літератури. Чернівці : Рута, 2001. 140 с.
- 31.Романенко О. Євгенія Ярошинська. *Письменники Буковини : хрестоматія* : у 2-х ч. / за ред. Б. Мельничука, М. Юрійчука. Ч.І. Чернівці : Прут, 2001. С. 186-190.
- 32.Романець О. Григорій Воробкевич. *Письменники Буковини: хрестоматія* : у 2-х ч. / за ред. Б. Мельничука, М. Юрійчука. Ч. І. Чернівці : Прут, 2001. С. 136-138.
- 33.Творчість Ю. Федьковича в контексті української та світової літератури. *Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія*. Вип. 274-275. Чернівці : Рута, 2005. 497 с.
- 34.Федькович Ю. Твори / упоряд., підгот. текстів, прим. Б. І. Мельничука, М. І. Юрійчука, Л. М. Ковалець, Л. М. Черняк. Чернівці : Буковина, 2009. Т. І : Поезія, Ч. 2 : Ліро-епічні та епічні твори. 264 с.
- 35.Федькович Ю. Твори / упоряд., підгот. текстів, прим. Б. І. Мельничука, М. І. Юрійчука. Чернівці : Буковина, 2004. Том І : Поезія. Ч. І : Лірика. 272 с.
- 36.Щербанюк Л. Півтора сторіччя Осипа Маковея // <https://zbruc.eu/node/69889>

- 37.Юрій Федькович в контексті буковинської преси кінця XIX століття // <https://vseosvita.ua/library/embed/01002w5q-7be4.docx.html>
- 38.Юрій Федькович у спогадах сучасників / Упоряд., передм., прим. Л.Ковалець. – 2-ге вид., допов. Чернівці : ЧНУ ім. Ю.Федьковича, 2019. 320 с.
- 39.Юрійчук М. «Бо я для України лиш жию!». Слово про Юрія Федьковича. Чернівці : Рута, 2002. 40 с.
- 40.Ярошинська Є. Найдорожчий скарб / упорядк., передмова, примітки Л. Ковалець. Чернівці : Золоті литаври, 2007. 172 с.
- 41.Ярошинська Є. Перекинчики: повість / упоряд., передмова, примітки Лідії Ковалець. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020. 164 с.

9. Інформаційні ресурси

1. http://lib.ndu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=en&C21COM=S&I21DBN=IBIS&P21DBN=IBIS&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%3C.%3EA%3D%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%86%D1%8C,%20%D0%9B%D1%96%D0%B4%D1%96%D1%8F%40%3C.%3E&Z21ID=&S21SRW=AVHEAD&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=5&S21CNR=30
2. <https://www.yakaboo.ua/ua/bukova-zemlja.html>
3. <http://www.ndu.edu.ua/storage/2021/nikonenko.pdf>
4. https://dspu.edu.ua/native_word/wp-content/uploads/2016/04/2012-13.pdf
5. <http://bukovinchiki.cv.ua/wp-content/uploads/2015/10/Nathnenni-Bukovinoyu-literaturniy-kolazh.pdf>
6. <http://dobrabiblioteka.cv.ua/ua/news?id=925927>